EKONOMİ GÖSTERGELERİ
NEVŞEHİR
2017

NEVŞEHİR YATIRIM DESTEK OFİSİ

AHİLER
Kalkınma Ajansı
Geleceğe Yön Verir

ahika.gov.tr

İÇİNDEKİLER

1 GİRİŞ 04

2 FİNANSAL VERİLER 06

3 İHRACAT VERİLER 10

4 KURULAN – KAPANAN İŞLETME VERİLERİ 22

5 SANAYİ KAPASİTE RAPORU VERİLERİ 24

6 YATIRIM TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLARIN VERİLERİ 26

7 TURİZM VERİLERİ 34

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Kişi Başına Düşen Toplam Mevduat ve Nakdi Kredi Miktarlarındaki Değişim 6

Şekil 2: Yıllara Göre Toplam Mevduat ve Nakdi Kredi Miktarları 7

Şekil 3: Yıllara Göre Kredi Türlerinin Kullanımındaki Değişim 8

Şekil 4: Kredi Kullanımının Sektörlere Göre Dağılımı 9

Şekil 5: Yıllara Göre İhracat Miktarı 10

Şekil 6: Aylara Göre İhracat Miktarı 11

Şekil 7: Bölgelere Göre İhracat Miktarları 12

Şekil 8: En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler Listesi 14

Şekil 9: En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Sektörler Listesi 15

Şekil 10: Halı Sektörü İhracat Verileri 16

Şekil 11: Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatı 17

Şekil 12: Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatı 18

Şekil 13: Maden ve Metaller İhracatı 19

Şekil 14: Meyve Sebze Mamulleri İhracatı 20

Şekil 15: Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı 21

Şekil 16: Yıllara Göre Kapasite Raporu Sahibi İşletme ve Personel Sayısı Değişimi (TOBB, 2017) 25

Şekil 17: Yıllara Göre Yatırım Tutarındaki Değişim 27

Şekil 18: 2016 Yılında Gerçekleştirilen Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı 29

Şekil 19: 2016 Yılındaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Konularına Göre Dağılımı 31

Şekil 20: Nevşehir ile Ülkemizi Ziyaret Eden Turistlerin Eğitim Durumlarına Göre Kıyaslanması 36

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kurulan – Kapanan Sanayi Kuruluşları Verileri 23

Tablo 2: Destek Unsurlarına Göre 2016 Yılında Alınan Yatırım Teşvik Belgelerinin Dağılımı 28

Tablo 3: Son Beş Yıldaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı 30

Tablo 4: Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Türlerine Göre Dağılımı 33

Tablo 5: Kapadokya'daki Yatak ve Oda Kapasitelerinin Bölgelere Göre Dağılımı 34

GİRİŞ

1

Bölgesel kalkınma çalışmalarının başlangıç noktası olan bölgeyi istatistiki göstergelerle rakamsal olarak ortaya koymak adına 2013 yılında 'TR71 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi'yle yola çıkan Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA), o zamandan beri yıllık olarak kalkınma göstergelerine ilişkin yayımladığı çeşitli yayınlar ile alandaki çalışmalarına devam etmektedir.

Bölge içi gelişmişlik farklılıklarının giderilmesine yönelik çalışmaların, öncelikle sosyoekonomik olarak bölgeyi takip etmekten geçtiğini inanan ve bu alanda bilgi, veri ve analizlerin öneminin altını çizen bir kuruluş olarak AHİKA, "Nevşehir Ekonomi Göstergeleri" çalışması ile 2016 yılına ait takip edilebilir mevcut göstergeleri 6 tematik başlık altında sunmaktadır. Bu çalışma ile Nevşehir İlinin 2016 yılındaki ihracatı, sanayi kapasitesi, teşvik belgeli yatırım sayısı ve cinsi, banka mevduat oranı ve çeşitleri ile kurulan-kapanan şirket sayısı ve turizm verileri hakkında detaylı bilgiler verilmektedir.

Çalışma, planlama faaliyetlerinin yanında bölgenin bölge paydaşlarınca da takip edilebilirliğini artırmayı amaçlarken, diğer taraftan da istatistik ve göstergelerle bölgenin bilgi birikimini ve bölge hafızasını güçlendirmeye çalışmaktadır.

FİNANSAL VERİLER

2

Nevşehir'de faaliyette bulunan banka şube sayısı 2016 yılı sonu itibarıyla 42'ye ulaşmış olup şube başına düşen nüfus sayısı 6.827 kişi olmuştur. 2009 yılında kişi başına düşen toplam mevduat miktarı 3.620 TL iken 2016 yılında bu miktar %162 artış ile 9.506 TL'ye ulaşmıştır. Kişi başına düşen toplam mevduat miktarı bir önceki yıla kıyasla ise %11,3 artış göstermiştir. 2009 yılında kişi başına düşen nakdi kredi miktarı 2.454 TL iken son yedi yılda yaşanılan %356 artış ile 11.193 TL'ye ulaşmıştır. Kişi başına düşen nakdi kredi miktarı 2015 yılına kıyasla ise %12,7 artış göstermiştir. 2009 yılında 149 TL olan ve 2011 yılında 109 TL'ye kadar gerileyen bankalardaki kişi başına düşen takipteki alacak miktarı 2016 yılında 441 TL'ye çıkmıştır. Kişi başına düşen takipteki alacak miktarında 2016 yılında yaşanılan %44,5'lik artış ise dikkat çekicidir (BDDK, 2017).

Nevşehir'deki Toplam Mevduat miktarı 2015 yılında 2,45 Milyar TL iken % 11,5'lik artış ile 2016 yılında 2,73 Milyar TL'ye yükselmiştir. 2009 yılından bu yana Toplam Mevduat miktarında yaşanılan artış ise %167'dir. Toplam Nakdi Kredilerde yaşanılan artış ise Toplam Mevduat miktarında yaşanılan artışa göre daha fazladır. 2016 yılında Toplam Nakdi Krediler miktarında 2009 yılından bu yana %355'lik bir artış gözlemlenirken geçen yıla kıyasla %13,8'lik bir artış yaşanmıştır. Toplam takipteki alacak miktarı ise 2009 yılında 42 Milyon TL iken, 2015 yılında 87,3 Milyon TL'ye, 2016 yılında ise 126 Milyon TL'ye yükselmiştir (BDDK, 2017).

Şekil 1: Yıllara Göre Kişi Başına Düşen Toplam Mevduat ve Nakdi Kredi Miktarlarındaki Değişim

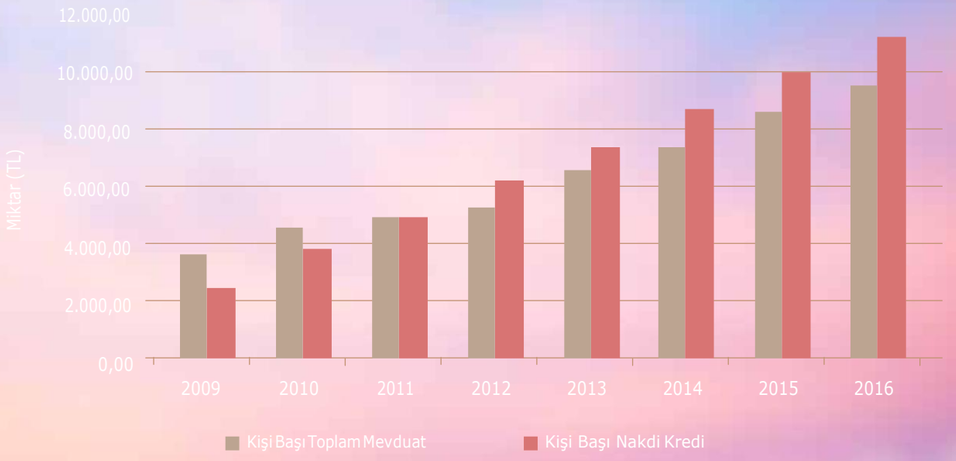

Kaynak: BDDK, ebulten.bddk.org.tr/finturk, Bankacılık Verileri, 2017

Şekil 2: Yıllara Göre Toplam Mevduat ve Nakdi Kredi Miktarları

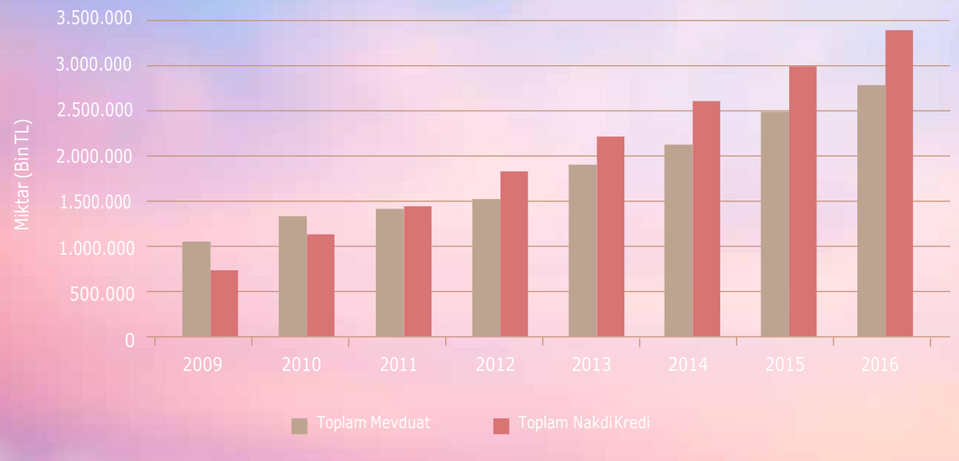

Kaynak: BDDK, ebulten.bddk.org.tr/finturk, Bankacılık Verileri, 2017

Nevşehir'de kullanılan kredi türleri incelendiğinde 2016 yılında taşıt kredisinin 12 Milyon TL, konut kredisinin 348 Milyon TL ve diğer tüketici kredilerinin ise 424 Milyon TL olarak gerçekleştiği gözlemlenmektedir. 2009 yılından bu yana konut kredisi kullanımında %346'lık bir artış gözlemlenirken bu oran diğer tüketici kredilerinde %249, taşıt kredisinde ise %20 olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılına kıyasla ise taşıt kredisi kullanımında %1'lik, konut kredisi kullanımında %10'luk ve diğer tüketici kredilerinde ise %8'lik bir artış yaşanmıştır (BDDK, 2017).

Şekil 3: Yıllara Göre Kredi Türlerinin Kullanımındaki Değişim

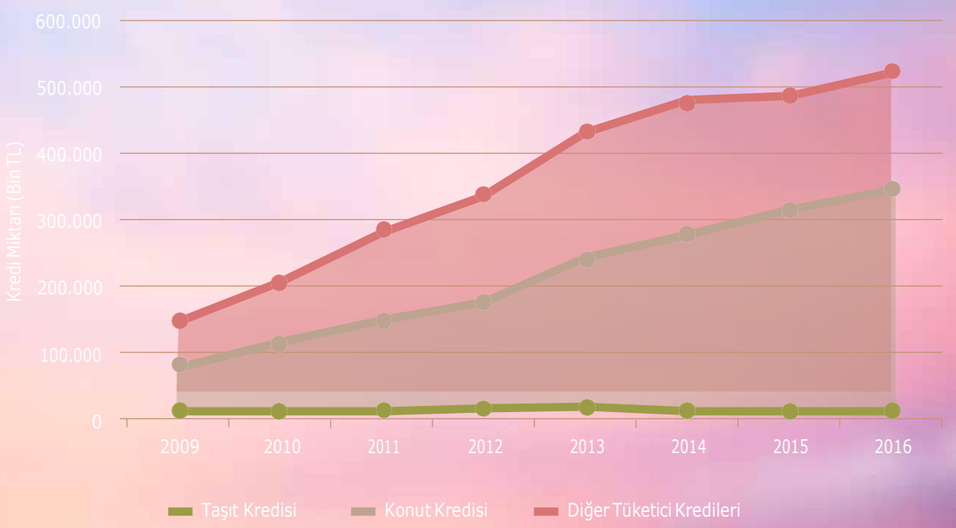

Kaynak: BDDK, ebulten.bddk.org.tr/finturk, Bankacılık Verileri, 2017

Nevşehir'de 2016 yılı içerisinde kullanılan ticari krediler incelendiğinde sırasıyla Ziraat ve Balıkçılık, Toptan Ticaret ve Komisyonculuk ve Turizm sektörlerinde en fazla kullanımın gerçekleştiği görülmektedir. 2016 yılında Ziraat ve Balıkçılık sektöründe 395 Milyon TL, Toptan Ticaret ve Komisyonculuk sektöründe 235 Milyon TL ve Turizm sektöründe 172 Milyon TL kredi kullanılmıştır.

2016 yılına kadar Enerji sektöründe oldukça az kredi kullanımı gerçekleştirilirken güneş enerjisi yatırımlarının il genelinde yaygınlaşmaya başlamasıyla bu sektörde kullanılan kredi miktarının 58 Milyon TL'ye ulaştığı gözlemlenmektedir.

Şekil 4: Kredi Kullanımının Sektörlere Göre Dağılımı

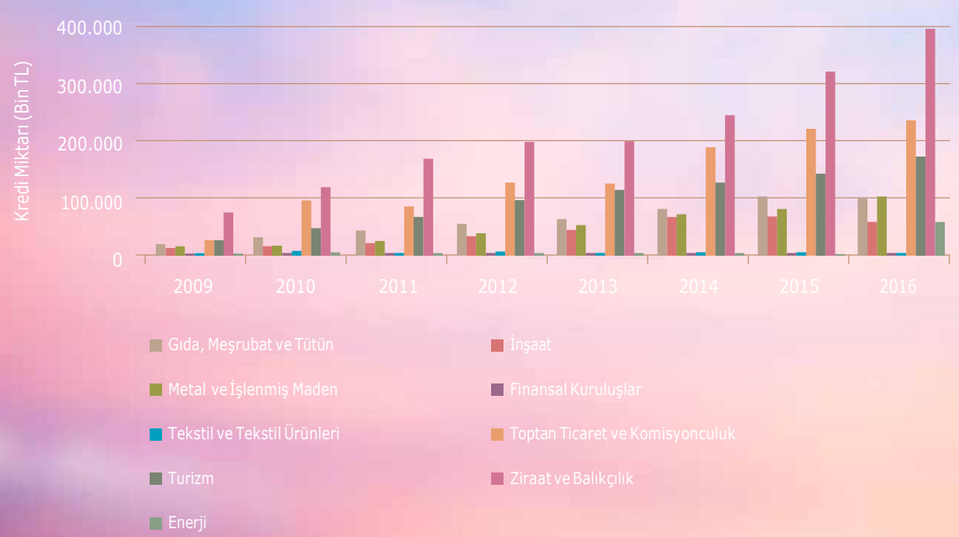

Kaynak: BDDK, ebulten.bddk.org.tr/finturk, Bankacılık Verileri, 2017

İHRACAT VERİLERİ

3

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre Nevşehir'in 2015 yılında 36,9 milyon $ olarak gerçekleşen ihracatı 2016 yılında %35,6'lık artış ile 50 milyon $ olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılından bu yana devam eden ihracat miktarındaki düşüş 2015 yılı %33,5'e ulaşmıştır. 2016 yılında gerçekleşen bu artış ile 2011 yılından bu yana devam eden düşüş trendi sona erdi ve ihracat miktarı tekrardan 2013 yılında gerçekleşen miktara yaklaşmıştır.

İhracat miktarında yaşanılan bu düşüşün ana sebepleri olarak dünya ekonomilerinde gözlemlenen yavaşlama ve zorluklar, bölgesel gerginlikler ve Kapadokya'yı ziyaret eden turist profilindeki değişiklikler gösterilebilir.

Gerçekleşen ihracat miktarları aylara göre incelendiğinde en fazla ihracatın Ağustos ve Aralık aylarında gerçekleştiği, yılın ilk 6 ayında ise nispeten daha düşük miktarlarda ihracat gerçekleştirilebildiği gözlemlenmektedir.

Şekil 5: Yıllara Göre İhracat Miktarı

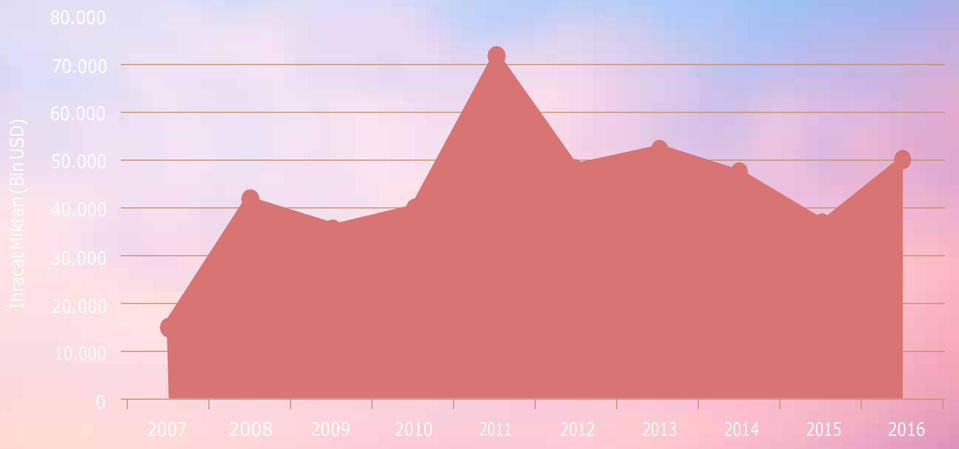

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

Şekil 6: Aylara Göre İhracat Miktarı

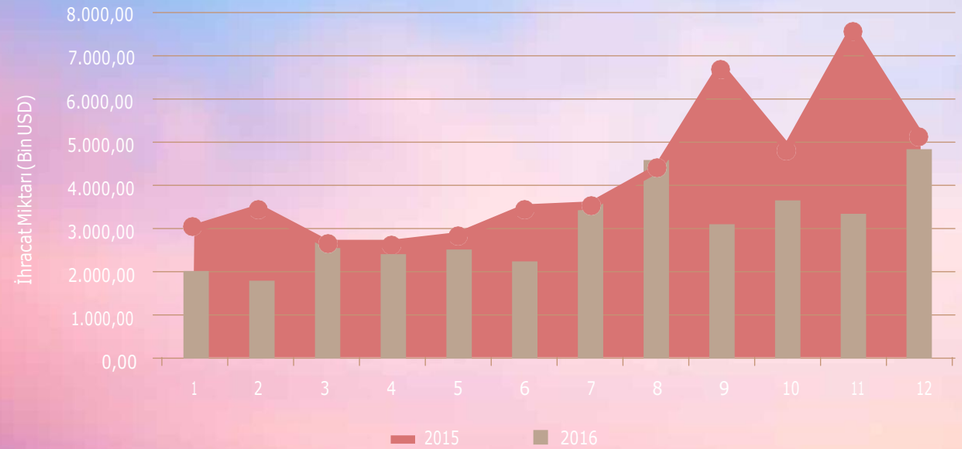

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

Bölgelere göre gerçekleştirilen ihracat miktarı incelendiğinde en fazla ihracatın Avrupa ile Orta Doğu ve Körfez ülkelerine gerçekleştirildiği, Avustralya, Güney Amerika ve Orta Amerika bölgelerine yok denilecek kadar az ihracat gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir.

Avrupa ve Orta Doğu gibi Nevşehir için oldukça önemli pazarlar olan iki bölgeye 2015 yılına kıyasla gerçekleştirilen ihracat miktarında yaklaşık 12,4 milyon $'lık bir artış gözlemlenmektedir. Bunun başlıca sebebi Avrupa'da yaşanılan ekonomik krizin etkilerinin azalıyor olmasıdır. Son 3 yıldır Kapadokya'yı ziyaret eden Japon turist sayısının oldukça düşmesi sebebiyle Doğu Asya'ya gerçekleştirilen başta halı olmak üzere ihracat miktarlarında önemli oranlarda daralma yaşanmaktadır.

Şekil 7: Bölgelere Göre İhracat Miktarları

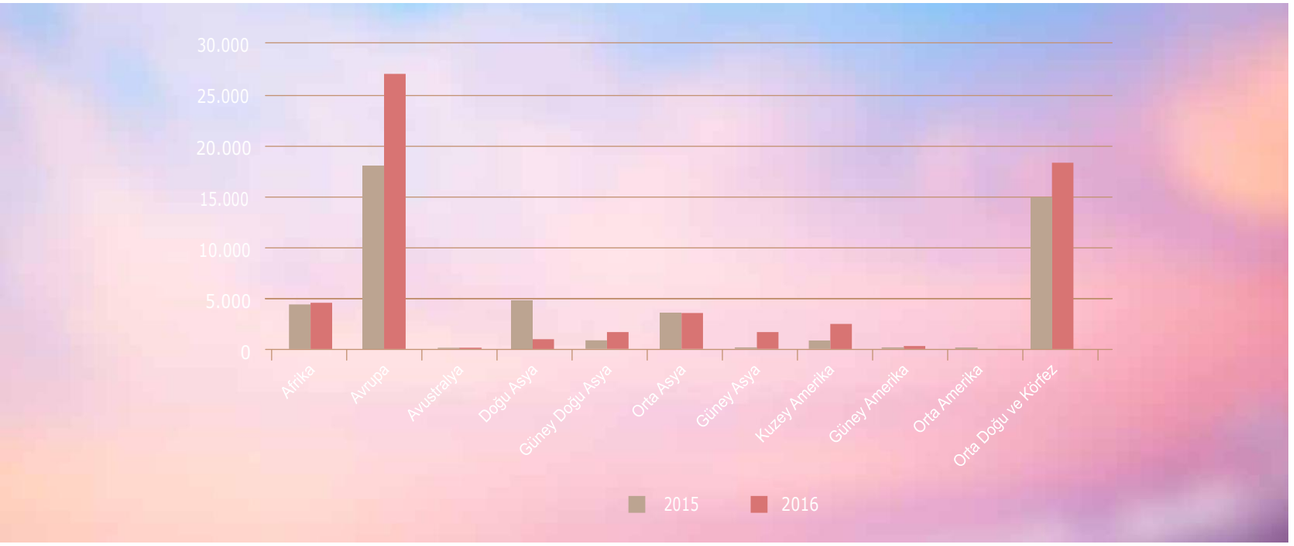

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

2016 yılında 2015 yılına kıyasla Bulgaristan'a gerçekleştirilen ihracat miktarında 5 Milyon $'lık, Almanya'ya gerçekleştirilen ihracat miktarında 1,2 Milyon $'lık, Hollanda'ya gerçekleştirilen ihracat miktarında 2 Milyon $'lık, Amerika Birleşik Devletlerine gerçekleştirilen ihracat miktarında 1,5 Milyon $'lık, Suriye'ye gerçekleştirilen ihracat miktarında 2,5 Milyon $'lık ve Hindistan'a gerçekleştirilen ihracat miktarında 1,5 Milyon $'lık artış gözlemlenmiştir. Ancak Çin Hak Cumhuriyetine ve Japonya'ya gerçekleştirilen ihracat miktarında ise yaklaşık 2,5 Milyon $'lık bir düşüş yaşanmıştır. Bu düşüşün ana sebebi hem ülkemizde hem de Kapadokya'daki turizmde yaşanılan daralma ve halı ile hediyelik eşya ihracatının düşmesidir.

2015 yılına kıyasla Avrupa ülkelerinin toplam ihracattan aldığı pay %38'ten %44,8'e yükselirken Ortadoğu ve Körfez Bölgesine gerçekleştirilen ihracat miktarı artmasına rağmen bu bölgenin toplam ihracattan aldığı pay %31,2'den %30,5'e gerilemiştir. Hem Çin Halk Cumhuriyetine hem de Japonya'ya gerçekleştirilen ihracattaki düşüş sebebiyle 2013 yılında %25 olan Doğu Asya Bölgesinin ihracattaki payı 2016 yılında %1,6'ya kadar gerilemiş durumdadır.

En fazla ihracat gerçekleştirilen ülkeler ise sırasıyla Irak, Suriye, Hollanda ve Bulgaristan olmuştur. Özellikle Bulgaristan ve Suriye'ye gerçekleştirilen ihracat miktarındaki artış dikkat çekicidir. Suriye ve Irak'a şeker ve şeker mamulleri, tavuk yumurtası ve buğday unu, Hollanda'ya hazır giyim ve konfeksiyon ürünleri, Bulgaristan'a ise makine ve aksamları ile yaş meyve ve sebze yoğunlukla ihraç edilmektedir.

Şekil 8: En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler Listesi

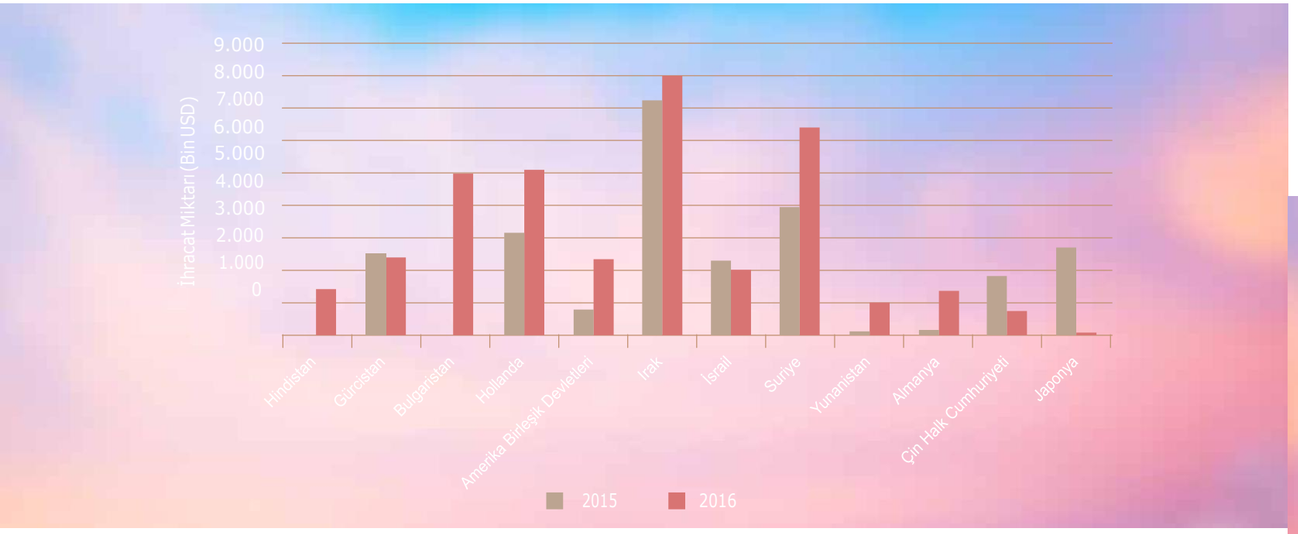

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

Hem ülkemiz hem de Nevşehir için önemli ihracat pazarları olabilecek Türki Cumhuriyetlerine, başta Arjantin ve Brezilya olmak üzere Güney Amerika ülkelerine, Bosna Hersek, Makedonya, Kosova gibi Avrupa ülkelerine ve birçok Afrika ülkesine yok denilecek kadar az miktarda ihracat gerçekleştirilmektedir. Bu ülkelere yönelik pazar araştırması, tanıtım, ticaret heyeti gibi çalışmalara ağırlık verilmesinde fayda olacağı düşünülmektedir.

2016 yılında Nevşehir'in ihracat şampiyonu 11,8 Milyon $ ile kimyevi maddeler ve mamulleri sektörü oldu. Bu sektörü 9,9 Milyon $ ile hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri ve 6,1 Milyon $ ile maden ve metaller sektörleri takip etmektedir. 2016 yılında bir önceki yıla kıyasla en fazla ihracat artışını %465 ile yaş meyve ve sebze, %274 ile kimyevi maddeler ve mamulleri ve %234 ile çelik sektörleri yakaladı. Özellikle kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe yaşanılan 8,6 Milyon $'lık artış oldukça dikkat çekicidir. En fazla düşüş yaşanılan sektörler ise sırasıyla %67,6 ile halı, %63,7 ile kuru meyve ve mamulleri ve %56,4 ile iklimlendirme sanayii sektörleridir. Bu üç sektördeki toplam düşüş miktarı yaklaşık olarak 5,1 milyon $ ile Nevşehir'in toplam ihracatının %10'una tekabül etmektedir.

Şekil 9: En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Sektörler Listesi

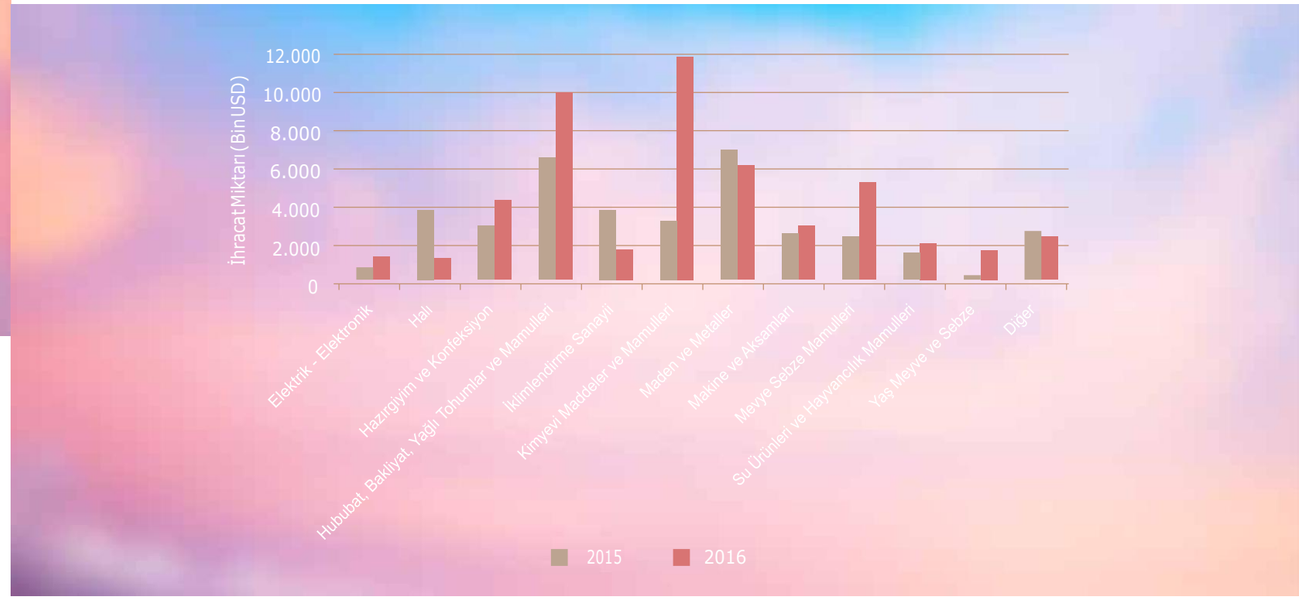

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

Halı sektöründe 2013 yılından bu yana gerçekleşen düşüş miktarı yaklaşık 14 Milyon $ seviyesine ulaşmış durumdadır. Bu düşüşteki en önemli sebep Kapadokya'yı ziyaret eden turist profilinin değişmeye başlaması ve yüksek gelirli turistten ziyade düşük ve orta gelirli turistlerin bölgeyi ziyaret etmeye başlaması, Avrupa ve Japonya'da yaşanılan ekonomik kriz ve resesyon, Euro ve Japon Yeninin ABD Doları karşısında değer kaybetmesi, Türk el halısının dünya genelinde imajının bozulmasıdır.

Şekil 10: Halı Sektörü İhracat Verileri

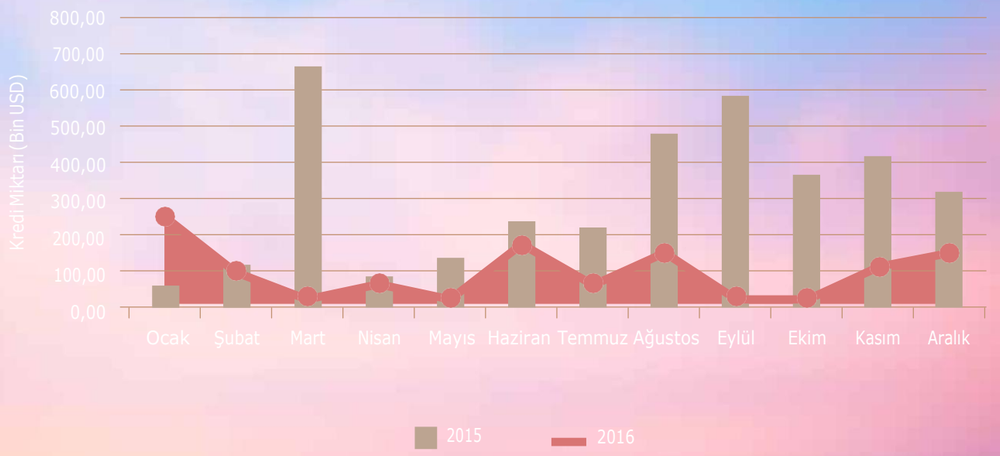

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

Son 4-5 yıldır düzenli olarak 3 Milyon $ civarında ihracat gerçekleştirilen kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe 2016 yılı içerisinde bir önceki yıla kıyasla %274 artış gözlemlenmiş ve toplamda 11,8 Milyon $ ihracat gerçekleştirilmiştir. İhracat ürünü olarak araç bakım ürünlerinin ihracatının yoğun olarak gerçekleştirildiği ve çoğunlukla AB ülkelerine ihraç edildiği düşünülmektedir.

Şekil 11: Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatı

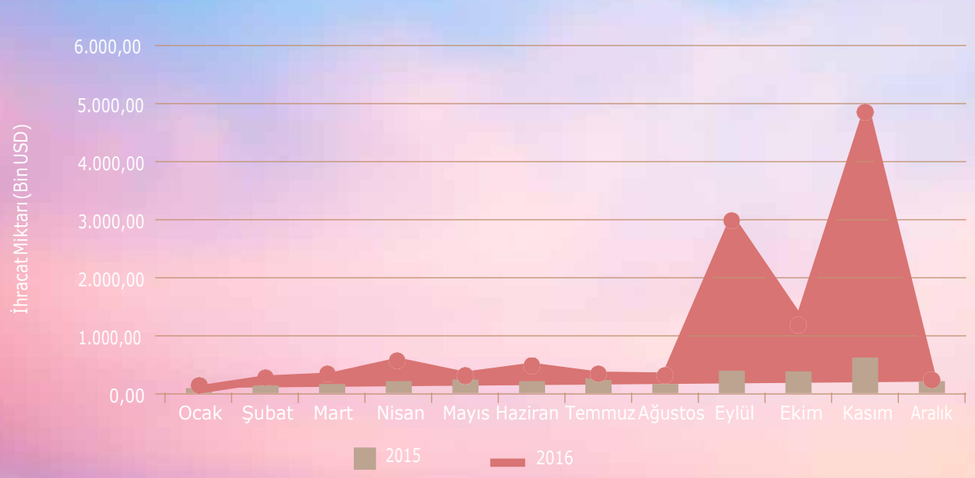

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

2016 yılı içerisinde kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründen sonra en fazla ihracat 9,9 milyon $ ile hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektöründe gerçekleşmiştir. Bu sektörde yoğunlukla Irak ve Suriye'ye şeker ve şeker mamulleri, buğday unu ve tavuk yumurtası ihraç edilmiştir. Komşu ülkelerde yaşanılan siyasi ve ekonomik krizler, gümrüklerde karşılaşılan sorunlar, tarife dışı engeller, anti-damping davaları ve üretim aşamasında karşılaşılan sorunlar bu sektörde gerçekleştirilen ihracatı olumsuz etkilemektedir. Bu sorunlarda yaşanılabilecek pozitif gelişmeler sektörün ihracat miktarlarını daha da yukarı taşıyacaktır.

Şekil 12: Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatı

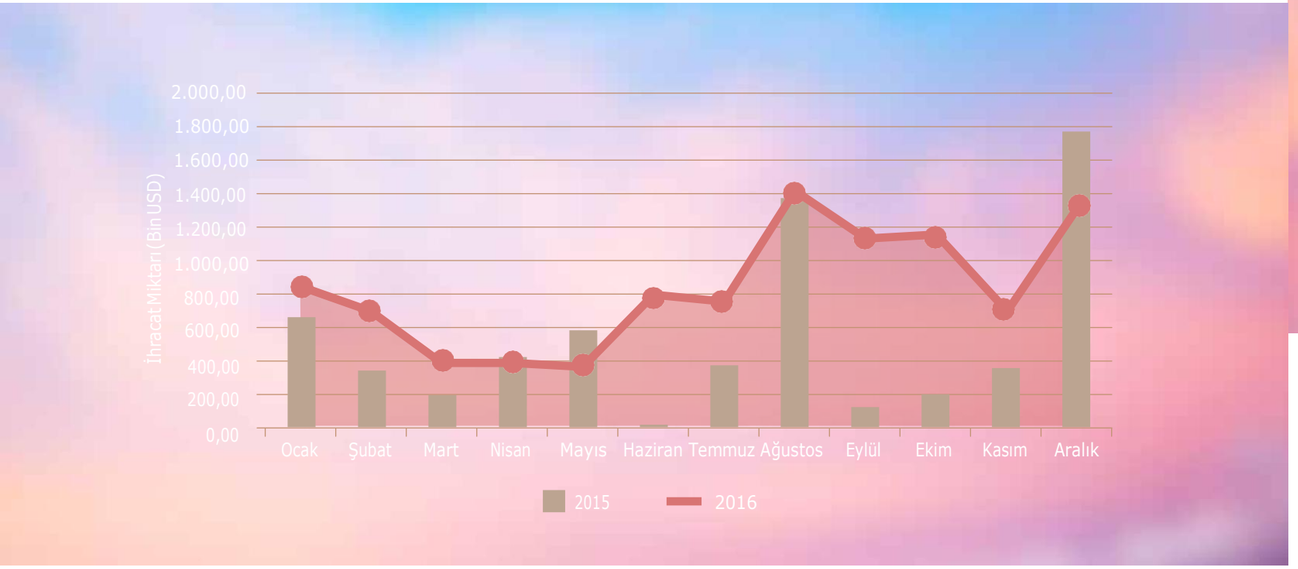

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

2015 yılına kıyasla %12,4'lük düşüşün yaşandığı maden ve metaller sektöründe 2016 yılında 6,1 milyon $'lık ihracat gerçekleştirilmiştir. Maden ve metaller sektöründe ana ihraç ürünü Nevşehir'in en önemli maden kaynağı olan ve ülkemizdeki rezervlerin %17'sinin bulunduğu pomzadır. Pomza genellikle doğrudan hammadde olarak işlenmeden ihraç edildiği için bu üründen yeterince katma değer sağlanamamaktadır.

Şekil 13: Maden ve Metaller İhracatı

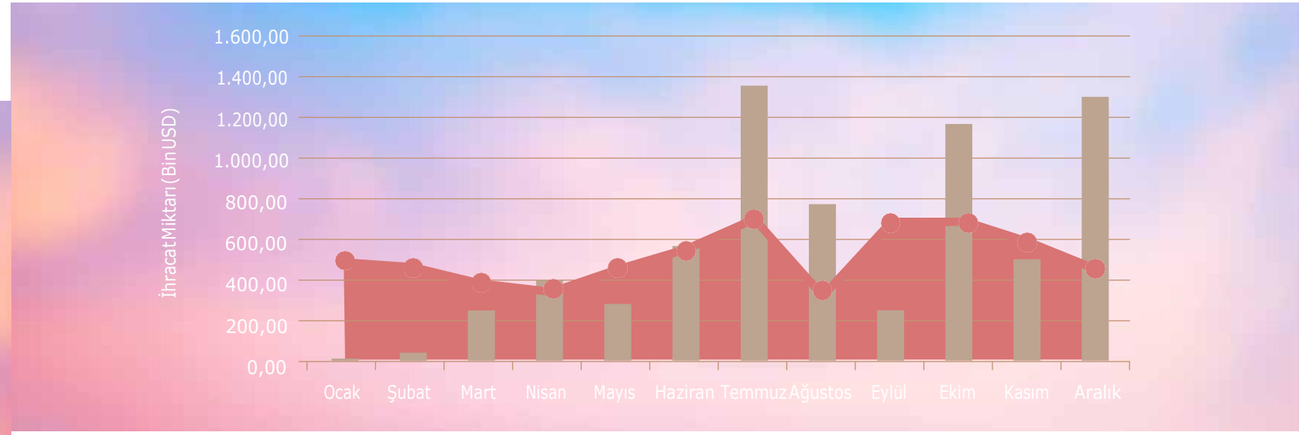

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

2016 yılında Nevşehir'de en fazla ihracatın gerçekleştirildiği dördüncü sektör 5,2 Milyon $'lık ihracat ile Yaş Meyve ve Sebze sektörüdür. Bu sektörde Romanya'ya limon, Gürcistan'a limon, mandalina, portakal ve kuru soğan, Azerbaycan, Irak ve Suriye'ye ise patates ihraç edilmektedir. İhraç edilen ürünlerin çoğunluğu Nevşehir'de üretilmeyip doğal soğuk hava depolarında depolanan ürünlerdir.

Şekil 14: Meyve Sebze Mamulleri İhracatı

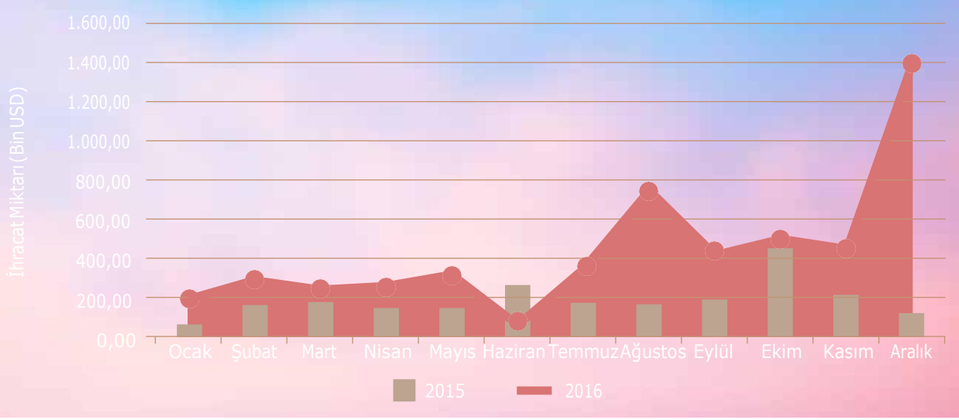

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

Hazır giyim ve konfeksiyon sektörü 2015 yılında Nevşehir'in genel ihracatından %7,9 oranında pay alırken bu oran 2016 yılında %8,5'e yükselmiştir. Hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün ana ihracat pazarı Hollanda olup bu ülkeye yoğunlukla kadın giyim ürünleri ihraç edilmektedir. Sektörü ekonomik ve siyasi olarak devam eden krizler olumsuz olarak etkilemekte olup Euro'nun ABD doları karşısında değer kaybetmeye devam etmesi ana ihracat pazarının Avrupa olmasından dolayı ihracatçılar açısından sıkıntı yaratmaktadır.

Şekil 15: Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı

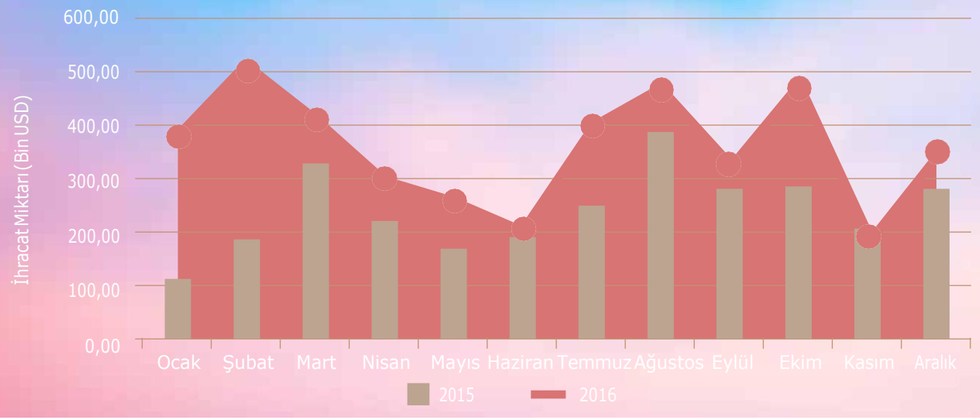

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracat İstatistikleri - www.tim.org.tr, 2017

Sonuç olarak 2011 yılında 71,3 milyon $ olarak en yüksek seviye ulaşan Nevşehir'in ihracat miktarı 2015 yılında 36,9 Milyon $'a kadar düşmüştü. 2016 yılında ise nispeten toparlanma göstermiş olup 50 Milyon $ olarak gerçekleşmiştir. Son yıllarda ihracat miktarında gerçekleşen düşüşün en önemli sebepleri şu şekildedir:

- Komşu ülkelerde yaşanılan siyasi krizler ve belirsizlikler,
- Küresel ekonomik kriz (başta Avrupa ve Japonya olmak üzere),
- Kapadokya'yı ziyaret eden turist profilinin değişim göstermesi,
- Kurumsallaşma ve markalaşma sorunu,
- Hedef pazar odaklı üretim gerçekleştirilmemesidir.

İhracatta yaşanılan bu düşüşün önüne geçilebilmesi amacıyla yeni hedef pazarlara yönelik çalışmalar gerçekleştirilmesi, uluslararası fuarlara katılımın sağlanması, üretici firmalar arasındaki işbirliğinin artırılması, işletmelerde marka bilincinin yerleştirilmesi ve dış ticaret konusunda uzmanlaşmış kalifiye personelin çalıştırılmasının teşvik edilmesi gerekmektedir.

KURULAN – KAPANAN İŞLETME VERİLERİ

4

2016 yılında Nevşehir'de 153 adet şirket, 10 adet kooperatif ve 111 adet gerçek kişi ticaret işletmesi olmak üzere toplam 274 adet işletme kurulmuştur. Ancak aynı yıl içerisinde 23 adet şirket, 53 adet kooperatif tasfiye olurken 19 adet şirket, 49 adet kooperatif ve 70 adet gerçek kişi ticaret işletmesi kapanmıştır. Son altı yıldaki veriler incelendiğinde bugüne kadar 2.967 adet işletme kurulduğu, 651 adet işletmenin tasfiye olduğu ve 1.770 adet işletmenin kapandığı görülmektedir.

Tablo 1: Kurulan – Kapanan Sanayi Kuruluşları Verileri

Yıl	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
	Şirket	Koop.	Ger. Kişi Tic. İşl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi Tic. İşl.
2016	153	10	111	23	53	19	49	70
2015	216	74	162	17	59	19	56	87
2014	172	45	157	22	113	14	45	101
2013	126	43	181	22	58	13	45	74
2012	108	44	215	16	70	28	35	79
2011	172	61	243	32	55	31	20	154
2010	122	78	191	26	41	14	21	594
2009	103	49	131	21	23	8	13	181
Toplam	1.172	404	1.391	179	472	146	284	1.340

Kaynak: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Şirket Verileri - www.tobb.org.tr, 2017

SANAYİ KAPASİTE RAPORU VERİLERİ

5

Nevşehir'de 2013 yılında Kapasite Raporu sahibi işletme sayısı 241 iken bu sayı 2016 yılında bu sayı 279'a yükselmiştir. 2011 yılından bu yana ise Kapasite Raporu sahibi işletme sayısı %54'lük bir artış göstermiştir. 2016 yılı itibarıyla yabancı sermayeli kapasite raporu sahibi işletme sayısı ise 4'tür.

Şekil 16: Yıllara Göre Kapasite Raporu Sahibi İşletme ve Personel Sayısı Değişimi (TOBB, 2017)

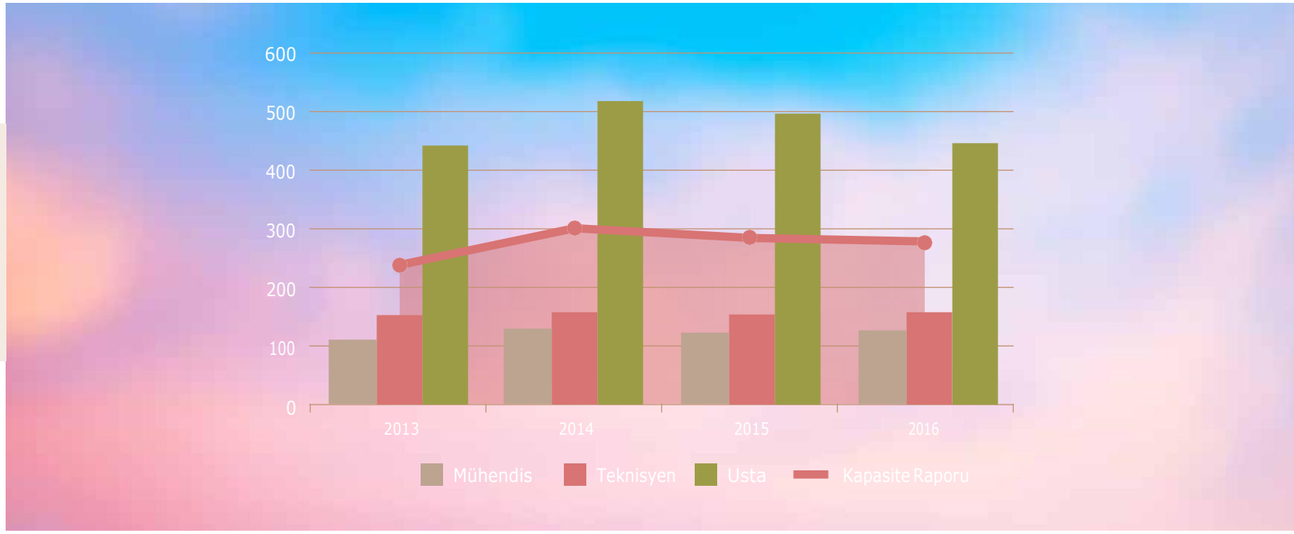

Kaynak: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Kapasite Raporu Verileri - www.tobb.org.tr,

Kapasite Raporu sahibi işletme sayısındaki değişime benzer şekilde bu işletmelerde çalışan mühendis, teknisyen ve usta gibi teknik personelin sayısında da benzer değişimler yaşanmıştır. 2013 yılında 111 adet olan mühendis sayısı 126'ya, 152 adet olan teknisyen sayısı 158'e ve 442 adet olan usta sayısı 446'ya ulaşmıştır.

Nevşehir'de Sanayi Kapasite Raporuna sahip işletmelerin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla kapasite raporu sahibi işletmelerin sırasıyla 38 adet ile inşaat amaçlı beton ürünleri imalatı, 33 adet ile öğütülmüş hububat ve sebze ürünleri imalatı, 13 adet ile çakıl ve kum ocaklarının faaliyetleri; kil ve kaolin çıkarımı, 12 adet ile taş ve mermerin kesilmesi, şekil verilmesi ve bitirilmesi ve 11 adet ile paketleme sektörleri olduğu görülmektedir.

YATIRIM TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR

6

Nevşehir'de gerçekleştirilen ya da gerçekleştirilmekte olan yatırım teşvik belgeli yatırımların son 5 yılda toplam sabit yatırım tutarı 759 Milyon TL'ye ulaşmıştır. 2012 Yılının Haziran ayında yürürlüğe giren Yeni Teşvik Sistemi ile Nevşehir'de gerçekleştirilen Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların tutarında önemli oranda artış gözlemlenmiştir. 2012 yılında Nevşehir'de Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların toplam yatırım tutarı 73 Milyon TL iken 2016 yılında bu tutar 277 Milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Yıllara Göre Yatırım Tutarındaki Değişim

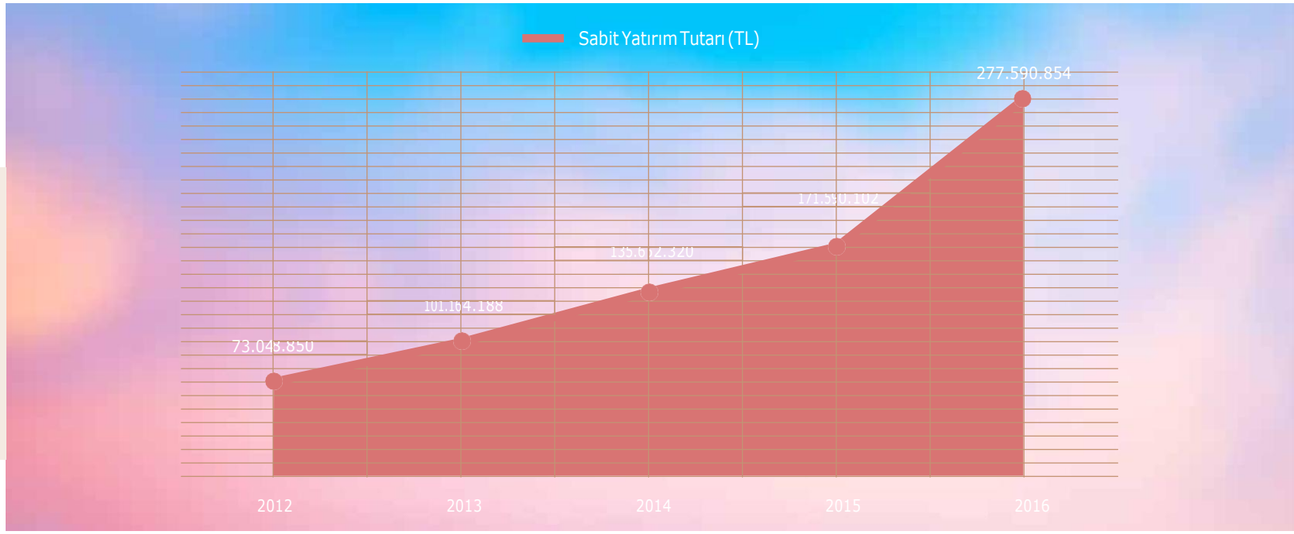

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi - www.ekonomi.gov.tr, 2017

2016 yılında gerçekleştirilen ya da gerçekleştirilmekte olan yatırım teşvik belgeli yatırım sayısı 42 adet olup bu yatırımların destek unsurlarına göre dağılımı Tablo-2'de verilmektedir.

Tablo 2: Destek Unsurlarına Göre 2016 Yılında Alınan Yatırım Teşvik Belgelerinin Dağılımı

Destek Sınıfı	Belge Adedi	Yatırım Tutarı
Genel Destek Unsurları	32	139.243.535
Bölgesel Destek Unsurları	10	138.347.319
Toplam	42	277.590.854

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi - www.ekonomi.gov.tr, 2017

Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların ilçelere göre dağılımı incelendiğinde en fazla yatırımın 15 adet yatırım ile Merkez ilçeye gerçekleştirilmesinin öngörüldüğü görülmektedir. 2016 yılı içerisinde Merkez ilçeye gerçekleştirilen Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların toplam yatırım tutarı yaklaşık olarak 169 Milyon TL'dir. Merkez ilçede gerçekleştirilen yatırımların sektörlere göre dağılımı şu şekildedir: bims blok imalatı, konaklama tesisi, güneş enerjisi üretimi ve soğuk hava depoculuğudur. Merkez ilçenin öne çıkan sektörleri olan tarım makineleri imalatı, karoser imalatı ve gıda ürünleri imalatı gibi sektörlerde hiçbir Yatırım Teşvik Belgeli yatırımın gerçekleştirilmemesi dikkat çekicidir. Acıgöl ilçesinde Yatırım Teşvik Belgeli bir tek yatırım öngörülmekte olup bu yatırım da bims blok imalatına yöneliktir. Acıgöl ilçesinde bulunan Acıgöl OSB'ye yönelik hiçbir Yatırım Teşvik Belgeli yatırımın bulunmaması olumsuz bir durum olarak öne çıkmaktadır. Avanos ilçesinde 2016 yılı içerisinde yaklaşık 39 Milyon TL büyüklüğünde toplam 9 adet Yatırım Teşvik Belgeli yatırım bulunmakta olup bu yatırımların tamamı Güneş Enerjisi Sistemlerinden enerji üretimine yönelik yatırımlardır. Derinkuyu ilçesinde yaklaşık 13 Milyon TL büyüklüğünde toplam 5 adet Yatırım Teşvik Belgeli yatırım bulunmakta olup bu yatırımlar Güneş Enerjisi Sistemlerinden enerji üretimine ve belediye hizmetlerine yönelik yatırımlardır. Gülşehir ilçesinde 7,5 Milyon TL büyüklüğünde 2 adet Yatırım Teşvik Belgeli yatırım bulunmakta olup bu yatırımların ikisi de Güneş Enerjisi Sistemlerinden enerji üretimine yönelik yatırımlardır. Hacıbektaş ilçesinde son 7 yılda olduğu gibi 2016 yılında da herhangi bir Yatırım Teşvik Belgeli yatırım bulunmamaktadır. Kozaklı ilçesinde yaklaşık 15,4 Milyon TL büyüklüğünde toplam 4 adet Yatırım Teşvik Belgeli yatırım bulunmakta olup bu yatırımların tamamı Güneş Enerjisi Sistemlerinden enerji üretimine yönelik yatırımlardır. Ürgüp ilçesinde toplam 6 yatırım bulunmakta olup bu yatırımların yaklaşık yatırım tutarı 31,4 Milyon TL'dir. Bu yatırımların 2 adedi butik otel, birisi blok mermer üretimi ve üç adedi Güneş Enerjisi Sistemlerinden enerji üretimine yönelik yatırımlardır.

Şekil 18: 2016 Yılında Gerçekleştirilen Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı

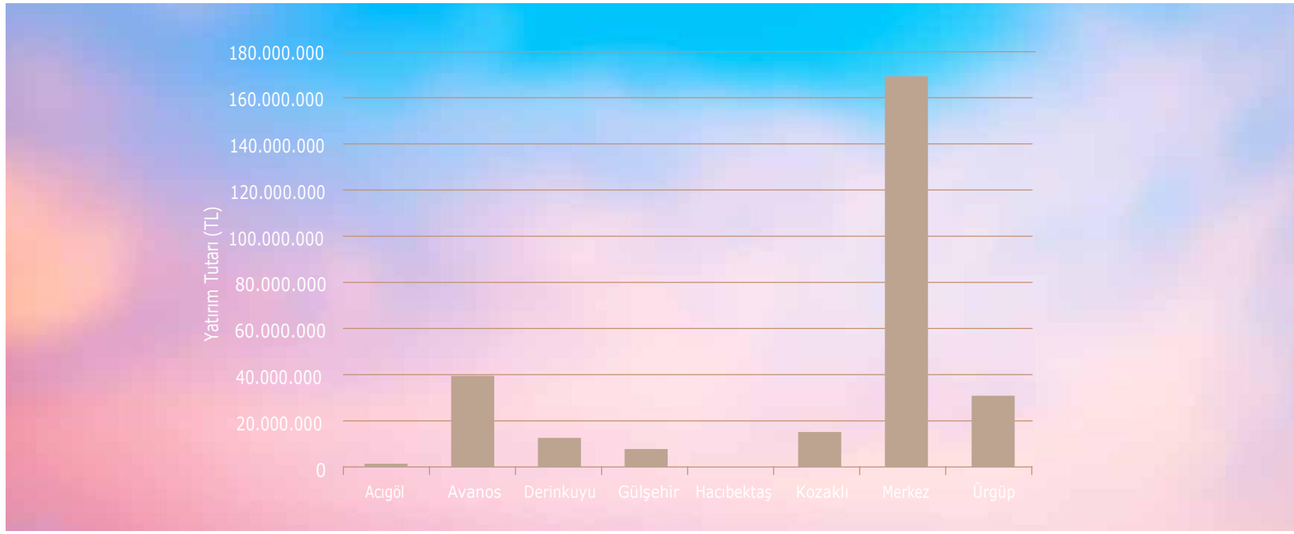

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi - www.ekonomi.gov.tr, 2017

Son beş yılda Nevşehir'de Yatırım Teşvik Belgeli toplam 168 yatırım bulunurken bu yatırımların ilçelere göre dağılımı Tablo-3'te verilmektedir. Son beş yılda Nevşehir'deki Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların toplam sabit yatırım tutarı yaklaşık 756 Milyon TL'dir.

Tablo 3: Son Beş Yıldaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların İlçelere Göre Dağılımı

İlçe	Yatırım Sayısı	Toplam Yatırım (TL)	Öngörülen İlave İstihdam
Acıgöl	8	41.551.941,00	290
Avanos	20	57.317.495,00	68
Derinkuyu	24	74.767.929,00	53
Gülşehir	9	37.904.838,00	43
Hacıbektaş	0	0,00	0
Kozaklı	9	47.805.383,00	157
Merkez	73	395.375.468,00	1.371
Ürgüp	25	100.964.260,00	432
Toplam	168	755.687.314,00	2.414

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi - www.ekonomi.gov.tr, 2017

Son beş yıldaki verilere göre en fazla Yatırım Teşvik Belgeli yatırım sırasıyla 395 Milyon TL ile Merkez, 100 Milyon TL ile Ürgüp, 75 Milyon TL ile Derinkuyu ve 57 Milyon TL ile Avanos ilçesinde gerçekleşmiştir. Hacıbektaş ilçesinde ise son beş yılda Yatırım Teşvik Belgeli hiçbir yatırım gerçekleştirilmemiştir.

2016 yılındaki Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların konularına göre dağılımı incelendiğinde en fazla yatırımın sırasıyla 29 adet yatırım ile enerji sektöründe gerçekleştirildiği görülmektedir. Enerji sektörünü konaklama ve imalat (bims blok üretimi) sektörleri takip etmektedir. 2016 yılında gerçekleşen Yatırım Teşvik Belgeli yatırımların konularına göre yüzdesel dağılımı ise Şekil-19'da verilmektedir.

Şekil 19: 2016 Yılındaki Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Konularına Göre Dağılımı

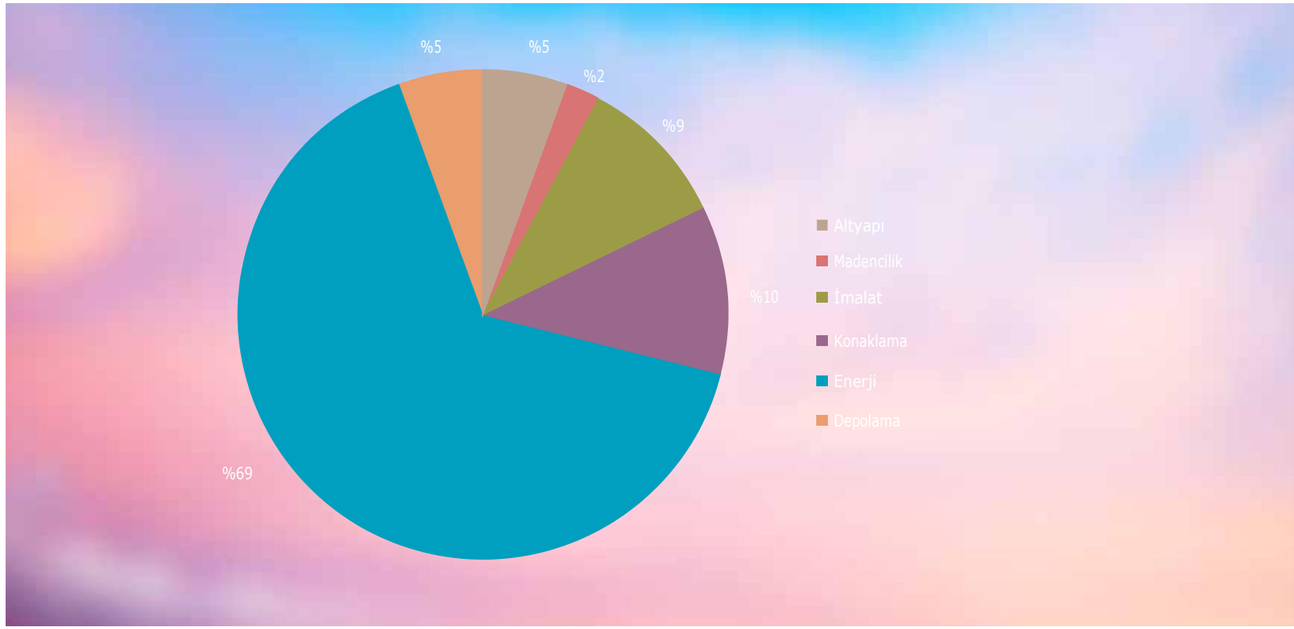

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi - www.ekonomi.gov.tr, 2017

Enerji sektöründe gerçekleştirilen yatırımların tamamı güneş enerjisinden elektrik üretimine yönelik yatırımlar olup yatırımların toplam sabit yatırım tutarı 133 Milyon TL olup toplam enerji kapasitesi 32,83 MW'tır.

Konaklama sektörüne yönelik 2 adedi butik otel 2 adedi ise 5 yıldızlı otel olmak üzere toplam 4 adet Yatırım Teşvik Belgeli yatırım bulunmaktadır. Bu yatırımların toplam sabit yatırım tutarı 95 Milyon TL olup toplam yatak kapasitesi ise 1.156 adettir.

Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların türlerine göre dağılımı ise Tablo-4'te verilmektedir. Hem son beş yılda hem de 2016 yılı içerisinde gerçekleştirilen yatırımların çoğunluğu komple yeni yatırımdır. Komple Yeni Yatırım olarak 2016 yılı içerisinde 36 adet yatırım gerçekleştirilirken son beş yılda ise 133 adet yatırım gerçekleşmiştir.

Tablo 4: Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımların Türlerine Göre Dağılımı

Yatırım Türü	2016 Yılı	Son Beş Yıl
Komple Yeni Yatırım	36	133
Modernizasyon	1	9
Modernizasyon / Ürün Çeşitlendirme	0	1
Tevsi	5	18
Ürün Çeşitlendirme / Tevsi	0	1
Tevsi/Modernizasyon	0	4
Ürün Çeşitlendirme	0	2
Toplam	42	168

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi - www.ekonomi.gov.tr, 2017

TURİZM VERİLERİ

7

Kapadokya'nın merkezinde yer alan Nevşehir'de bugün itibarıyla 54 adet turizm işletme belgeli, 243 adet ise belediye belgeli olmak üzere toplam 297 işletme hizmet vermektedir. Bu işletmelerin toplam oda ve yatak kapasitesi sırasıyla 8.717 ve 22.216'dır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2014).

Tablo 5: Kapadokya'daki Yatak ve Oda Kapasitelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Merkez	1.156	2.393
Avanos	862	1.798
Derinkuyu	37	73
Göreme	1.257	3.208
Gülşehir	107	270
Hacıbektaş	105	335
Kaymaklı	279	565
Kozaklı	1.126	5328
Mustafapaşa	406	833
Ortahisar	607	1234
Uçhisar	451	972
Ürgüp	2.324	5207
Toplam	8.717	22.216

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Konaklama İstatistikleri - www.kultur.gov.tr, 2017

Bölgede turizm yatırım belgesi olup yatırıma devam eden işletme sayısı ise 27'dir. Bu yatırımların tamamlanması ile bölgenin oda kapasitesinin 11.000'e, yatak kapasitesinin ise 27.000'e yükselmesi beklenmektedir. Bölgedeki konaklama tesislerinin çoğunluğu pansiyon ve butik otel sınıfında yer alırken 25 adet dört ve üzeri yıldızlı otel bölgede hizmet vermektedir.

Nevşehir'de 2016 yılı sonu itibarıyla 170 adet A Sınıfı Seyahat Acentesi hizmet vermekte olup bu acentelerin çoğunluğu Ürgüp, Merkez, Göreme, Uçhisar ve Avanos'ta bulunmaktadır (TÜRSAB, 2017).

Kapadokya turizminin en fazla gelir getirici faa- liyetlerinden birisi olan Sıcak Hava Balonculuğu konusunda hizmet veren işletme sayısı 2014 yılı itibarıyla 25 adede, bu işletmelerin sahip olduğu toplam balon sayısı ise 217 adede ulaşmıştır (Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, 2016).

2015 yılında Nevşehir'i toplam 1.444.723 turist ziyaret etmiş olup bu turistlerin 787.835 kişisi yerli, 656.888 kişisi ise yabancı turisttir. Bölgeyi ziyaret eden turistlerin 761.709 kişisi işletme belgeli konaklama tesislerinde konaklamışken 683.014 kişisi belediye belgeli konaklama tesislerinde konaklamıştır. 2015 yılında işletme belgeli tesislerin doluluk oranı %39,92 olarak gerçekleşirken belediye belgeli tesislerin %37,79 olarak gerçekleşmiştir (KTB, 2017).[1]

Nevşehir ile ülkemizin en fazla ziyaret edilen turizm destinasyonlarını ziyaret eden turistlerin eğitim durumlarını incelediğimizde Nevşehir'i ziyaret eden turistlerin eğitim durumlarının diğer destinasyonlara ve ülke ortalamasına kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

1 2016 yılına ait turizm istatistikleri resmi olarak yayınlanmadığı için bu bölümde 2015 yılının verileri kullanılmıştır. 2016 yılına ait veriler yayınlandıktan sonra bu bölüm güncellenecektir.

Şekil 20: Nevşehir ile Ülkemizi Ziyaret Eden Turistlerin Eğitim Durumlarına Göre Kıyaslanması

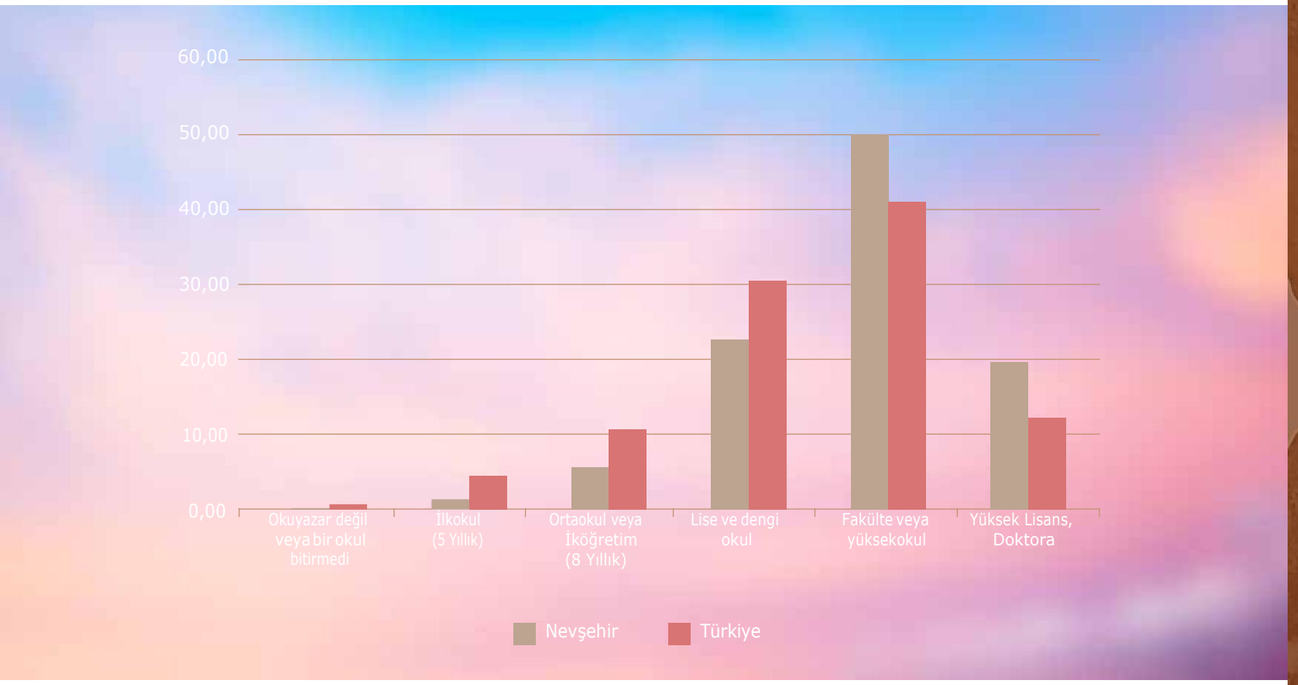

Kaynak: TÜİK, Turizm İstatistikleri - www.tuik.gov.tr, 2017

MERKEZ VE NEVŞEHİR YATIRIM DESTEK OFİSİ
Cevher Dudayev Mahallesi, Vatan Cad. No: 42/1 NEVŞEHİR
Tel: +90 384 214 36 66 Faks: +90 384 214 00 46
www.ahika.gov.tr
www.investinnevsehir.com

arti5medya.com